

Borba za vlast gusi Srbiju

Author: [Zeljko Cvijanovic](#)

Neuspeh ponovljenih predsednickih izbora blokira reforme.

Neuspeh ponovljenih predsednickih izbora u Srbiji ozbiljno je ugrozio politicke institucije u zemlji i zapretio potpunom paralizom reformi.

Samo nekoliko nedelje uoci - kako tvrdi vecina eksperata - pocetka odlucujuce godine za reforme, Srbija nema predsednika. U parlamentu nijedna od suprotstavljenih politickih opcija nema cvrstu vecinu, a srpska vlada se vec mesecima bavi sopstvenim opstankom umesto reformama.

Neuspeh izbora i kriza koja sledi posledica je jednogodisnje ocajnicke borbe za prevlast izmedju lidera koji su pre dve godine zbacili s vlasti Slobodana Milosevica - srpskog premijera Zorana Djindjica i jugoslovenskog predsednika Vojislava Kostunica.

Taj sukob, koji je otezavao sprovedjenje reformi neophodnih za poboljsanje zivotnog standarda, doveo je do apatije medju stanovnistvom, sto je kulminiralo neuspesnim predsednickim izborima 29. septembra i ponovnim neuspehom 8. decembra.

Zakonski uslov da predsednik bude izabran bio je da u prvom krugu izadje vise od polovine glasackog tela. Posto je odziv biraca bio manji, izbori su ponisteni.

Kao i na septembarskim izborima, najvise glasova dobio je Kostunica, koji je osvojio 1,7 miliona glasova ili 57,6 odsto izaslih na izbore i 36 odsto ukupnog glasackog tela.

Iza njega su se plasirala dvojica ultranacionalista. Prvi je nekadasnji Milosevicev saveznik Vojislav Seselj, lider Srpske radikalne stranke, sa nesto vise od milion glasova. Borislav Pelevic, lider Stranke srpskog jedinstva, koju je osnovao Zeljko Raznatovic Arkan, paravojni vodja koga je Haski tribunal optuzio za ratne zlocine, dobio je

je dobio oko 10.000 glasova.

Rivalstvo izmedju Djindjica i Kostunice je nesumnjivo znacajno uticalo na neuspeh izbora, ali su tome doprineli i neki drugi faktori.

Jedan od razloga za neuspeh je to sto Djindjicev blok nije istakao svog predsednickog kandidata kao suparnika popularnom Vojislavu Kostunici. To je izbornu trku svelo na izbor izmedju umerene nacionalisticke opcije i radikalne desnice. Biraci centra i levice nisu imali za koga da glasaju.

Drugi razlog su bili biracki spiskovi. Oni nisu azurirani jos od Milosevicevog vremena. Na njima se, prema procenama strucnjaka, nalazi oko 600.000 umrlih ili raseljenih lica, sto je podiglo cenzus taman za onoliko koliko je bilo potrebno da izbori dozive neuspeh.

Za ocekivati je da ce izborni corsokak verovatno dovesti do nove ogorcene bitke izmedju Kostunice i

Djindjica sto ce produbiti postojeću ustavnu krizu.

Savezni predsednik je odbio da prihvati rezultate izbora. Optuzio je Djindjica za bojkot izbora kao i neazurirane biračke spiskove za neuspeh izbora. Kostunica je već podneo žalbu Vrhovnom sudu Srbije, ali ju je sud odbacio kao neosnovanu 9. decembra.

Djindjic je primedbe odbacio, tvrdeći da je za neuspeh izbora kriv sam Kostunica, jer nije želeo da sa srpskim premijerom razgovara o izbornoj podrsci.

Naime, Djindjic je Kostunici ponudio uoci izbora podrsku, ali je Kostunica, koji je predsednicku kampanju gradio na napadima na vladu to odbio, strahujući da ce izgubiti podrsku kriticara vlade.

Sta sada?

Aktuelnom predsedniku Srbije Milanu Milutinovicu, optuzenom za ratne zlocine u Hagu, mandat istice 5. januara 2003. godine. Ocekuje se da ce njegove duznosti preuzeti Natasa Micic, predsednica parlamenta koja je lojalna Djindjicu.

Prema Ustavu, ona je obavezna da u roku od 60 dana raspise nove izbore, ali se stavovi o tome koliko je crvrsta ta obaveza, razlikuju.

U Kostunicinom bloku veruju da ona mora da raspise nove izbore, dok Djindjiceve pristalice smatraju da ona moze odluciti, ali i ne mora, da ih raspise. Sama Natasa Micic je novinarima saopstila da nije obavezna da raspise izbore i da o tome treba "postici sirok konsenzus. O tome neće odlucivati jedan covek", dodala je ona.

Kriza ce neizostavno uticati na rad srpskog parlamenta gde nijedan od suprotstavljenih politickih blokova nema stabilnu vecinu. Pored toga, Kostunica je uoci predsednickih izbora pretio da ce, u slucaju neuspeha, pokusati da u parlamentu srusi vladu.

Medjutim, on nema vecinu od 126 poslanika, jer sedam malih stranaka vladajuće koalicije u Srbiji, DOS, koje su ga podrzale na predsednickim izborima, nisu spremne da u ovom momentu glasaju za nepoverenje vladi.

Sa druge strane, stabilnu vecinu nema ni Djindjic, sto se pokazalo 6. decembra, uoci izbora, kada je parlament odbio da se izjasni o vladinom predlogu budzeta za 2003. godinu. Tada je Kostunicina stranka, uz pomoc opozicije i dela poslanika DOS, nadglasala Djindjiceve pristalice u parlamentu.

Naredni meseci proci ce verovatno u nastojanjima Kostunice da iznudi prevremene izbore u prvoj polovini naredne godine. Ukoliko uspe u tome, konacno ce doci u priliku da preuzme vlast u Srbiji.

Sa druge strane, manje popularan Djindjic zeli da po svaku cenu izbegne izbore sve do kraja 2004. godine, kada istice mandat njegovoj vladi. Zato ce on pokusati da nametne predsednika koga ce izabrati parlament, i po mogucstvu, nekoga lojalnog sebi.

Sve ovo je usporilo reformske procese sto brine medjunarodnu zajednicu.

Sefovi diplomatija zemalja Evropske Unije su ove nedelje u Briselu izdali saopštenje u kome su pozvali sve strane da "prionu na posao iznalazenja demokratskog resenja krize". Petar Sider, predsednik parlamentarne skupstine Saveta Evrope je pozvao politicke lidere "da se ponasaju krajnje odgovorno i odmereno".

Zeljko Cvijanovic je urednik beogradskog nedeljnika "Blic News".

Location: Serbia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/borba-za-vlast-gusi-srbiju>